

6.9.2011

Dnro 6/010/2011

Oikeusministeriö
Lainvalmisteluosasto
Oikeusministerio@om.fi

Lausuntopyyntöne 20.6.2011 / OM/8/41/2011

Kansaneläkelaitoksen lausunto hallituksen esitysluonnoksesta oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämisestä annetun lain ym. muuttamisesta

Lausuntopyynnön tarkoittaman hallituksen esitysluonnoksen mukaan oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittäminen nykyistä ns. hyvityslakia muuttamalla laajennettaisiin hallintotuomioistuimiin, joihin kuuluvat myös Kelan hoitamien etuuksien muutoksenhakuelimet: sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta, työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta ja opintotuen muutoksenhakulautakunta sekä vakuutus oikeus. Esitysluonnokseen sisältyy myös säännös siitä, että asianosaiselle hänen pyynnöstään ilmoitetaan arvio käsittelyajasta.

Muutoksen tavoitteena on asianosaisten oikeusturvan parantaminen Euroopan ihmisoikeussopimuksen vaatimukset huomioon ottaen. Viivästymisen korvaamisen riittävän laaja sääntely kansallisella lainsäädännöllä vähentänee Suomesta tulevien tapausten lukumäärää Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa.

Hyvitysvaatimusten määrä riippuu mm. muutoksenhakuviranomaisten jutturuuhkista ja resursseista. Vaatimusten määrän kasvun riskiin voi ennalta vaikuttaa huolehtimalla riittävistä resursseista. Riittävä resursointi lyhentäisi käsittely- ja läpimenoaikoja ja siten vähentäisi hyvityskorvausten tarvetta.

Hyvitysvaatimusten käsittely lisää jossain määrin työmäärää. Nekin vaatimukset on tutkittava, joista hyvitystä ei tulisi maksettavaksi. Joustava sääntely pienentänee tätä riskiä parhaiten.

Käsittelyaika-arvioiden antamisen sääntely tuskin tuo merkittävää lisäystä työmäärään. Hyvän hallinnon näkökulmasta on tarpeellista kertoa mahdollisimman oikea arvio odotettavissa olevasta asian kokonaisläpimenoajasta. Valituksen käsittelyn kiirehtiminen tai lisäselvityksen toimittaminen vireillä olevaan valitukseen on tällä hetkellä normaalia toimintaa hallinnossa.

Muutoksenhaun tai oikaisuvaatimuksen käsittelyn lainvastaista viivästymistä tapahtuu. Tästä ovat tuoreita esimerkkejä eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen ratkaisut 704/4/10 ja 1330/4/10.

Kelaa koskevista etuuslaeissa säädetään nykyisin, että Kelaan saapunut etuus-

POSTIOSOITE

PL 450
00101 Helsinki
Puhelin 020 634 11

KÄYNTIOSOITE

Nordenskiöldinkatu 12
00250 Helsinki

etunimi.sukunimi@kela.fi

valitus on käsiteltävä tiettyjä määräaikoja noudattaen. Jos valittajan kaikki vaatimukset hyväksytään, annetaan oikaisupäätös ja valitus raukeaa. Jos vaatimuksia ei kaikilta osin hyväksytä, valitus on toimitettava muutoksenhakuviranomaiselle viimeistään 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä. Kelassa on huolehdittava, että määräaikoja noudatetaan.

Kelan näkökulmasta hallituksen esitysluonnoksen ehdotukset ovat asiakkaan oikeusturvaa parantavia ja sen takia kannatettavia. Kaikin keinoin pitää pyrkiä siihen, että asioiden käsittely ei poikkeavissa tilanteissakaan kohtuuttomasti pitkityisi. Myös käsittelyn hyvä laatu on tärkeää. Näistä syistä on kiinnitettävä huomiota paitsi resursseihin ja osaamiseen myös käsittelyprosessien kehittämiseen niin hallintoviranomaisissa kuin muutoksenhakuviranomaisissakin. Tehokkaiden ennalta estävien keinojen käytöllä vähennetään parhaiten jälkikäteen hyvittävien keinojen käyttötarvetta.

Juhani Rantamäki
osastopäällikkö

Reijo Hyvönen
johtava lakimies